

Rola integracji sensorycznej we wspieraniu rozwoju ruchowego dziecka

Rozwój ruchowy dziecka przebiega etapami, które są od siebie uzależnione, są to tzw. kamienie milowe w okresie niemowlęcym, które warunkują pojawianie się kolejnych faz rozwoju. Dziecko, które nie trzyma sztywno głowy, nie zacznie siadać, wstawać czy chodzić. Dlatego tak ważne jest określenie rozwoju ruchowego dziecka w danym momencie życia. Każde odchylenie od normy w rozwoju motorycznym może mieć negatywny wpływ na inne sfery rozwoju poznawczego, w tym mowy, percepcji wzrokowej i słuchowej oraz rozwoju emocjonalno – społecznego. Pierwsze dwanaście miesięcy są największym skokiem motorycznym dziecka. W drugim roku życia, dziecko umiejące chodzić doskonali zdolność przemieszczania się. W tym czasie ręce już mniej stabilizują ciało do utrzymania równowagi i dziecko zaczyna manipulować i rozpoczyna się czas intensywnego rozwoju dużej i małej motoryki oraz mowy. Poznaje świat poprzez wszystkie zmysły. Tu przychodzi z pomocą metoda integracji sensorycznej, której celem jest wspomaganie rozwoju ruchowego dziecka, bazując na wszystkich zmysłach. Dlatego włączamy stymulację zmysłu przedsionkowego (znajdującego się w uchu wewnętrznym, związany z ruchem i jego zmianami oraz siłą grawitacji) poprzez:

- huśtanie w kocyku, hamaku, huśtawce,
- dozowane obroty dookoła własnej osi (w bezpiecznych rękach rodzica, na krzeselku obrotowym, na kocyku),
- zjeżdżanie ze zjeżdżalni na placu zabaw, jazda na jeźdźniku-zabawce lub rowerku biegaczu,

co wspomaga rozwój koordynacji, równowagi i napięcia mięśniowego.

Stymulacja czucia głębokiego (propriocepcji) wspomaga ogólne i precyzyjne czynności ruchowe (także te wykonywane bez kontroli wzrokowej):

- masaż całego ciała poprzez ugniatanie, dociskanie, wałkowanie (piłkami o różnym stopniu sprężystości, zawijanie w kocyk – naleśnik),
- ugniatanie przez dziecko plasteliny, masy solnej lub masy nienewtonowskiej,
- przenoszenie cięższych przedmiotów,
- zabawy z piłką (kopanie, łapanie, rzucanie itp.),

Zabawy łączące wszystkie zmysły:

- naśladowanie ruchów rodzica (np. czynności dnia codziennego: mycie zębów, czesanie się, mieszanie zupy, odkurzanie itp., ale także: układanie klocków wg koloru, kształtu; szeregowanie elementów np. mały, duży, mały lub konkretnych przedmiotów: łyżka, kredka, książka).
- wyszukiwanie z zamkniętymi oczami ukrytych pod kocem znanych dziecku przedmiotów (piłeczka, pluszak, klocek, kredka, jabłko, kawałek folii itp.),
- odkręcanie i zakręcanie nakrętek po kremie, napoju itp.)
- przelewanie wody do pojemników z różną wielkością otworów,
- wyszukiwanie w misce wypełnionej np. suchym ryżem drobnych zabawek, np. z jajek niespodzianek,
- rzucanie do celu (np. pluszakami do miski),

Rozwój ruchowy oraz manualny jest niezbędny do prawidłowego kształtowania się czynności samoobsługowych, budujących samodzielność dziecka. W późniejszym zaś okresie sprzyja precyzji ruchów celowych, chęci do rysowania i kolorowania, a potem umiejętności pisania.

Oprac. A. Walczak na podstawie literatury:

1. Cieszyńska J., Korendo M., Wczesna interwencja terapeutyczna. Stymulacja rozwoju dziecka od noworodka do 6 roku życia, Wyd. Edukacyjne Kraków, Kraków 2014.
2. Odowska-Szlachcic B., Metoda integracji sensorycznej we wspomaganie rozwoju mowy u dzieci z uszkodzeniami ośrodkowego układu nerwowego, Wyd. Harmonia, Gdańsk 2010